

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 11 kap. 8 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I förslaget föreslås att lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras så att grunderna för att betala arbetslöshetsförmåner i förskott utvidgas. Målet med ändringen är att trygga

utkomsten för den som blivit arbetslös i en situation där beslutet att bevilja arbetslöshetsförmån inte kan ges inom en skälig tid.

Lagen avses träda i kraft den 1 juli 2009.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

I 11 kap. 8 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) föreskrivs om de situationer då jämkad arbetslöshetsförmån kan betalas utan beslut. Enligt bestämmelsen kan jämkad arbetslöshetsförmån betalas utan beslut av särskilda skäl redan innan löneuppgifter som bestyrkts av arbetsgivaren har tillställts utbetalaren. Förskott kan betalas i en situation då sökanden enligt egen uppgift uppenbart har rätt till förmånen, då löneuppgifter som bestyrkts av arbetsgivaren inte utan dröjsmål finns tillgängliga och då betalningen, enligt utbetalarens bedömning, skulle fördröjas oskäligt länge om man väntar på att få löneuppgifterna. Förskott kan få vara betalt för sammanlagt högst två jämkningsperioder och betalas inte om den post som ska betalas i förskott för en jämkningsperiod är mindre än grunddagpenningen. Förskottet avdras från en jämkad arbetslöshetsförmån som beviljas senare när förmånen betalas. Förskottet kan också betraktas som förskottsbetalning på en annan arbetslöshetsförmån som beviljas senare. Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan kan då kvitta beloppet av en förmån som betalats i förskott till ett för stort belopp mot en förmån som

beviljas senare.

Enligt gällande lag kan förskott betalas endast då det gäller en jämkad arbetslöshetsförmån, och man genom det har försökt minska problemen med löneintyg som saknas.

Arbetslösheten, som har stigit på grund av regressionen, och permitteringarna har kraftigt ökat ansökningarna om arbetslöshetsunderstöd och det har lett till att ansökningarna stockats i vissa arbetslöshetskassor. Det har uppstått fördröjningar vid behandlingen av ansökningar om arbetslöshetsunderstöd av personer som nyligen blivit arbetslösa och tiderna för behandling av dem har dragit ut. Fördröjningarna har främst gällt industri- och byggbranschernas arbetslöshetskassor.

Det är nödvändigt att ändra bestämmelserna om förskottsbetalning av arbetslöshetsförmån. Arbetslöshetsförmån kan vara den huvudsakliga inkomstkällan för en person som ansöker om den och personen hamnar i en orimlig situation om behandlingen fördröjs t.ex. på grund av att ansökningarna stockats i arbetslöshetskassan.

Det föreslås att bestämmelserna om förskottsbetalning ändras så att möjligheten att använda förskottsbetalning utvidgas i lagen att gälla arbetslöshetsförmånen i sin helhet. Enligt den nya bestämmelsen ska arbetslös-

hetskassan kunna betala förskott utan beslut till en medlem som har ett arbetskraftspolitiskt utlåtande eller som är på listan över tillåtna arbetstagare och som utifrån de tillgängliga handlingarna sannolikt har rätt till inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning. Enligt förslaget förutsätter förskottsbetalning att sökanden i sin ansökan meddelar de uppgifter som behövs för förskottsbetalning och utifrån vilka det tillräckligt tillförlitligt kan redas ut om sökanden har rätt till arbetslöshetsförmån och liksom förmånens sannolika belopp. Förskottsbetalning är alltid möjlig när utbetalaren anser det vara ändamålsenligt. Den som betalar ut förmånen ska alltid ha rätt att besluta om förskott betalas och hur mycket. Enligt förslaget är det ändamålsenligt för arbetslöshetskassan att betala förskott enligt huvudregeln i enlighet med grunddagpenningen då det inte är fråga om att betala jämkad dagpenning som förskott. Om det senare framgår att sökanden inte har rätt till inkomstrelaterad dagpenning kan arbetslöshetskassan uppbära det belopp som betalats direkt från Folkpensionsanstalten med stöd av 11 kap. 14 § 3 mom. i lagen om utkomststöd för arbetslösa. Eftersom situationerna för betalning av arbetslöshetsförmåner kan vara väldigt olika ska det i sista hand alltid vara utbetalaren som beslutar om förskottets belopp. Förskott får vara betalt för sammanlagt högst två månader. Något separat beslut om betalning av förskott ges inte utan enbart ett meddelande om betalning. Ändring i avgörandet om förskott kan inte sökas genom besvär. Enligt förslaget ska sökanden få ett egentligt överklagbart beslut först då hans ärende behandlas slutgiltigt. Förskottet ska avdras från en arbetslöshetsförmån som beviljas senare vid betalning av förmånen. Förskottet ska också kunna betraktas som förskottsbetalning på en annan arbetslöshetsförmån som beviljas senare. Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan ska då kunna kvitta beloppet av en förmån som betalats i förskott till ett för stort belopp mot en förmån som beviljas senare. Vid behov ska arbetslöshetskassan fatta beslut om

återkrav av förskott som betalats till ett för stort belopp. På återkrav av förskott tillämpas bestämmelserna om återkrav i 11 kap. 10 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Beslut om återkrav av förskott verkställs så som andra beslut om återkrav.

2. Propositionens verkningar

Utvidgad användning av förskottsbetalningar gör det möjligt att betala arbetslöshetsförmånen vid behov på enklare grunder och tryggar utkomsten för den som ansöker om arbetslöshetsförmån när betalningen av arbetslöshetsförmånen fördröjs. Samtidigt minskar förskottsbetalningarna också behovet att ansöka om utkomststöd. Eftersom betalningen av arbetslöshetsförmånen i förskott fortfarande ska prövas av utbetalaren, ökar inte utvidgandet av grunderna för användning av förskottsbetalning i sig arbetsmängden för Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna. En omfattande användning av förskottsbetalningar leder till ökat arbete, eftersom ansökningarna delvis behandlas två gånger. Eftersom utbetalaren av förmånen kan besluta om användningen av förskottsbetalning ökar arbetet beaktas när utbetalaren beslutar i vilken utsträckning förskottsbetalning ska användas. Propositionen har inte några direkta ekonomiska verkningar.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med de centrala arbetsmarknadsorganisationerna. Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf och Folkpensionsanstalten har hörts vid beredningen.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2009.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 11 kap. 8 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 30 december 2002 om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002)
11 kap. 8 §, sådant det lyder i lag 163/2009, som följer:

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

8 §

*Utbetalning av arbetslöshetsförmån utan be-
slut*

Till den som har rätt till arbetslöshetsförmån kan på basis av hans eller hennes ansökan utan beslut betalas arbetslöshetsförmån i förskott.

Förskott kan få vara betalt för sammanlagt

högst två månader. Förskottet avdras från en arbetslöshetsförmån som beviljas senare när förmånen betalas. Förskottet kan också betraktas som förskottsbetalning på en annan arbetslöshetsförmån som beviljas senare. Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan kan då kvitta beloppet av en förmån som i förskott betalats till ett för stort belopp mot en förmån som beviljas senare.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 29 maj 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Liisa Hyssälä*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av 11 kap. 8 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 30 december 2002 om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002)
11 kap. 8 §, sådant det lyder i lag 163/2009, som följer:

Gällande lydelse

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

8 §

*Utbetalning av jämkad arbetslöshetsförmån
utan beslut*

I de fall som avses i 4 kap. 1 § 1—3 punkten kan det till den som har rätt till jämkad arbetslöshetsförmån på grundval av hans eller hennes ansökan utan beslut betalas jämkad arbetslöshetsförmån redan innan av arbetsgivaren bestyrkta löneuppgifter har tillställts utbetalaren.

Förskott kan få vara betalt för sammanlagt högst två jämkningsperioder. Förskott betalas inte om den post som ska betalas i förskott för en jämkningsperiod är mindre än grunddagpenningen.

Förskottet avdras från en jämkad arbetslöshetsförmån som beviljas senare och avdraget görs när förmånen betalas. Förskottet kan också betraktas som förskottsbetalning på någon annan arbetslöshetsförmån som beviljas senare. Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan kan då kvitta beloppet av en förmån som betalats i förskott till ett för stort belopp mot en förmån som beviljas senare.

Föreslagen lydelse

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

8 §

*Utbetalning av arbetslöshetsförmån utan
beslut*

Till den som har rätt till arbetslöshetsförmån kan på basis av hans eller hennes ansökan utan beslut betalas arbetslöshetsförmån i förskott.

Förskott kan få vara betalt för sammanlagt högst två månader. Förskottet avdras från en arbetslöshetsförmån som beviljas senare när förmånen betalas. Förskottet kan också betraktas som förskottsbetalning på en annan arbetslöshetsförmån som beviljas senare. Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan kan då kvitta beloppet av en förmån som i förskott betalats till ett för stort belopp mot en förmån som beviljas senare.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen
försätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.*